

766.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 21 października 1932 r.

Przepisy wprowadzające kodeks karny wojskowy.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1. § 1. Z dniem wejścia w życie kodeksu karnego wojskowego z dnia 21 października 1932 r. tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 328), jeżeli przepisy dalsze nie stanowią inaczej.

§ 2. Jeżeli rozporządzenie niniejsze mówi bez bliższego oznaczenia o kodeksie karnym wojskowym, należy przez to rozumieć kodeks karny wojskowy z dnia 21 października 1932 r., jeżeli zaś mówi o kodeksie karnym, należy przez to rozumieć kodeks karny z dnia 11 lipca 1932 r.

Art. 2. Pozostają w mocy przepisy art. 152 ustęp I pkt. 1) i 2), art. 153 ustęp VI, VII i VIII, art. 154 ust. I, art. 155 i art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 328).

Art. 3. Jeżeli dotychczasowe przepisy ustawowe powołują przepisy karne kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r., należy stosować odpowiedni przepis karny kodeksu karnego wojskowego.

Art. 4. § 1. W razie zbiegu wykroczeń z innymi przestępstwami, stosuje się przepisy art. 31 — 36 kodeksu karnego.

§ 2. Odpowiedzialności karnej za wykroczenia, popełnione zagranicą, ulegają żołnierze w czynnej służbie wojskowej, niezależnie od przepisów, obowiązujących w miejscu popełnienia wykroczenia.

Art. 5. Karę śmierci, wymierzoną przez sąd wojskowy, wykonuje wojsko — przez rozstrzelanie.

Art. 6. § 1. Kary co do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej wykonywują władze wojskowe bez względu na to, kiedy przestępstwo popełniono lub karę orzeczono.

§ 2. Wykonanie kary pozbawienia wolności, prócz kary aresztu wojskowego, oraz wykonanie kary grzywny przechodzi na władze cywilne w przypadkach:

- a) rozwiązania stosunku służby czynnej, z wyjątkiem przeniesienia w stan nieczynny, albo
- b) skazania na karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej, albo wydalenia z korpusu oficerskiego, albo też
- c) rozwiązania z innego powodu wojskowego stosunku służbowego.

§ 3. Władze cywilne wykonywują karę twierdzy tak, jak karę aresztu.

§ 4. Minister Spraw Wojskowych może zezwolić na wykonanie kary pozbawienia wolności co do żołnierza w stanie spoczynku przez władze wojskowe.

Art. 7. Sposób wykonywania kar pozbawienia wolności w zakładach wojskowych określa regulamin, wydany przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 8. § 1. Areszt wojskowy zwykły odbywają oficerowie w swym mieszkaniu (kajucie). Podczas odbywania tego aresztu nie wolno oficerowi opuszczać mieszkania (kajuty), ani przyjmować odwiedzin. Inne osoby odbywają areszt wojskowy zwykły pod zamknięciem.

§ 2. Areszt wojskowy obostrzony odbywają oficerowie pod zamknięciem, w odosobnieniu,

w przeznaczony do tego celu izbie (kajucie). Inne osoby odbywają areszt wojskowy obostrzony pod zamknięciem, w ten sposób, że skazany otrzymuje twarde łożo, oraz, jako pożywienie, chleb i wodę. Obostrzenia te odpadają czwartego, ósmego i dwunastego dnia, następnie zaś co trzeci dzień.

Art. 9. Jeżeli stan zdrowia skazanego nie pozwala na odbywanie kary aresztu wojskowego obostrzonego, stosuje się areszt wojskowy zwykły. Czas trwania wymierzonej kary nie ulega skutek tego przedłużeniu.

Art. 10. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej określi, o ile wykonywanie kar aresztu wojskowego ulega zmianie, jeżeli kary te mają być wykonywane w czasie wojny, albo na okrętach lub innych statkach marynarki wojennej, pełniących służbę.

Art. 11. Kary dodatkowe wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej, degradacji i wydalenia z korpusu oficerskiego wykonywa się przez ogłoszenie, w sposób, określony rozkazem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 12. § 1. Warunkowe zwolnienie zarządza i odwołuje Minister Spraw Wojskowych. Uprawnienie to Minister Spraw Wojskowych może w całości lub częściowo przekazać właściwym dowódcom.

§ 2. W razie przekazania właściwym dowódcom uprawnień co do warunkowego zwolnienia, wydają oni postanowienia w tych sprawach po wysłuchaniu wniosku prokuratora wojskowego. Postanowienie nie ulega zaskarżeniu.

§ 3. Jeżeli właściwy dowódca nie zgadza się z wnioskiem prokuratora, stosuje się przepis ustępu 4 art. 101 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368).

§ 4. W razie odmowy warunkowego zwolnienia, skazany może zgłosić ponowną prośbę nie wcześniej, niż po upływie 6 miesięcy od daty odmownego załatwienia poprzedniej prośby.

Art. 13. § 1. Prośby skazanych o przywrócenie w myśl art. 53 kodeksu karnego utraconych praw, oraz zdolności do uzyskania utraconych praw (art. 45 i 46 kodeksu karnego), tudzież wnioski skazanych o zatarcie skazania rozpoznaje ten wojskowy sąd okręgowy, który wydał wyrok w pierwszej instancji lub w którego okręgu wojskowy sąd rejonowy wydał wyrok.

§ 2. Jeżeli orzekało kilka sądów wojskowych, albo sąd wojskowy i sąd powszechny, właściwym jest ten sąd, w którym lub w którego okręgu zapadł wyrok ostateczny.

§ 3. Przed wydaniem uchwały co do przywrócenia praw lub zatarcia skazania, wojskowy sąd okręgowy przeprowadza dochodzenia w celu zebrania informacji o zachowaniu się skazanego po wyroku.

§ 4. Wojskowy sąd okręgowy rozpoznaje prośby (wnioski) o przywrócenie praw lub o zatarcie skazania na posiedzeniu dyspozycyjnym.

§ 5. O przywróceniu praw lub o zatarciu skazania prokurator przy wojskowym sądzie okręgo-

wym zawiadamia niezwłocznie władzę, prowadzącą rejestrę karne.

§ 6. W przypadkach skazania przez sądy polowe, rozpoznaje prośby (wnioski) o przywrócenie praw lub o zatarcie skazania ten wojskowy sąd okręgowy, który przejął sprawę danego sądu polowego.

Art. 14. Przy stosowaniu kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r. w myśl art. 2 kodeksu karnego:

- a) zamiast kary ciężkiego więzienia lub więzienia zastępującego dom poprawy lub więzienia, albo zamiast kary twierdzy powyżej 1 roku, wymierza się karę więzienia,
- b) za przestępstwa, zagrożone karą twierdzy do 1 roku, wymierza się karę twierdzy,
- c) za przestępstwa, zagrożone karą aresztu wojskowego, wymierza się areszt wojskowy,
- d) można stosować art. 59 kodeksu karnego wraz z przepisami art. 29 kodeksu karnego wojskowego, jeżeli według kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r. złagodzenie kary mogło nastąpić.

Art. 15. § 1. Orzeczenia, przewidziane w art. 61, 62, 70, 71, 73 § 1 i 2, 76, 80 § 1, 83 § 1, 84 § 1 tudzież w art. 69 § 2, 79 i 82 § 1 kodeksu karnego, sąd zamieszcza w wyroku, który wydaje w danej sprawie.

§ 2. Orzeczenia, przewidziane w art. 63, 73 § 3, 75, 80 § 2, 81, 82 § 2, 83 § 2, 84 § 2 i 85 kodeksu karnego, wydaje ten sąd wojskowy, który w pierwszej instancji rozpoznawał sprawę, w formie uchwały, orzeczenia przewidziane w art. 69 § 2, 79 i 82 § 1 kodeksu karnego — w formie uchwały, jeżeli sprawy nie ukończono wyrokiem, orzeczenie zaś przewidziane w art. 62 § 1 w formie uchwały, jeżeli nie znajduje się ono w wyroku.

Art. 16. W przypadkach, w których wedle przepisów kodeksu karnego lub kodeksu karnego wojskowego sąd może sprawcę od kary uwolnić, a postępowanie karne nie zostało umorzone, następuje uwolnienie od kary w formie wyroku uwalniającego.

Art. 17. W austriackiej ustawie postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r., zastosowanej w polskim sądownictwie wojskowym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Z pominięciem postępowania sądowego może w przypadkach, określonych w art. 32 kodeksu karnego wojskowego, nastąpić zamiast kary zagrożonej wymierzenie kary dyscyplinarnej, według obowiązujących wojskowych przepisów dyscyplinarnych.

Wymierzenie kary dyscyplinarnej zamiast kary zagrożonej za przestępstwo ścigane jedynie na wniosek pokrzywdzonego, na wniosek jego władzy przełożonej lub z oskarżenia prywatnego, może nastąpić tylko za zgodą stawiającego wniosek lub oskarżyciela prywatnego.

Jeżeli za przestępstwo nastąpiło ukaranie dyscyplinarne mimo braku powyższej zgody, albo mimo braku warunków do dyscyplinarnego ukarania, określonych w art. 32 kodeksu karnego wojskowego, należy wszcząć postępowanie sądowe, o ile ściganie nie uległo przedawnieniu. W przypadku takim, w razie sądowego skazania, sąd, wymierzając karę pozbawienia wolności, zalicza na jej poczet wykonaną karę dyscyplinarną aresztu.

Jeżeli przestępstwo, za które wymierzenie kary dyscyplinarnej nie jest dopuszczalne, zbiega się z przestępstwem, za które wymierzenie kary dyscyplinarnej jest dopuszczalne, wówczas należy objąć je postępowaniem sądowym, o ile nie zarządzono jego wyłączenia”.

2) Ustęp ostani § 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy przestępstwach ściganych na wniosek pokrzywdzonego lub jego władzy przełożonej, następuje, po postawieniu wniosku, ściganie z urzędu”.

3) Ustęp 1 § 88 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli oskarżenie ma za przedmiot zbrodnię, wówczas należy wyznaczyć oskarżonemu obrońcę z urzędu do rozprawy głównej i rozprawy przed Najwyższym Sądem Wojskowym, o ile sam nie chce wybrać sobie obrońcy (§ 89)”.

4) Ustęp 2 § 138 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli czyn wedle § 2 nadaje się do ukarania dyscyplinarnego, karę wymierza właściwy dowódca na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego)”.

5) W ustępie 3 § 138 zamiast wyrazów: „przekroczenie dyscyplinarne” umieszcza się wyrazy: „przewinienie dyscyplinarne”.

6) Pkt. 3 ustępu 1 § 308 otrzymuje brzmienie następujące:

„na jaką karę oskarżonego skazano i ewentualnie jakie środki zabezpieczające zarządzono”.

7) Pkt. 5 ustępu 1 § 308 otrzymuje brzmienie następujące:

„jeżeli orzeczono grzywnę, — oznaczenie kary na wolności, która ma ją zastąpić w razie nieściągalności grzywny lub w razie, gdyby jej ściągnięcie narażało skazanego na ruinę majątkową”.

8) Ustęp 2 § 310 otrzymuje brzmienie następujące:

„W razie skazania, należy podać okoliczności, którymi sąd kierował się przy wymiarze kary”.

9) W pkt. 11 § 358 skreśla się słowa: „o ile wymiar ten zależy od okoliczności obciążających lub łagodzących, wymienionych wyraźnie w prawie karnem wojskowym”.

10) § 421 skreśla się.

Art. 18. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Właściwości sądów wojskowych za wszystkie przestępstwa podlegają:

- a) żołnierze w czynnej służbie wojskowej i w stanie nieczynnym — za przestępstwa, popełnione w czasie czynnej służby lub stanu nieczynnego;
- b) osoby, które przebywają przy jednostce zmobilizowanej lub będącej poza granicami Rzeczypospolitej na mocy jakiegokolwiek stosunku służbowego lub umownego, albo wogóle przy jednostce takiej znajdują się lub jej towarzyszą;
- c) osoby, wchodzące w skład załogi okrętu, należącego do marynarki wojennej, a znajdującego się w służbie lub wzięte w charakterze służbowym na pokład takiego okrętu;
- d) osoby, wchodzące w skład załogi statku wcielonego czasowo do marynarki wojennej w czasie mobilizacji lub wojny, albo wzięte w charakterze służbowym na pokład takiego statku;
- e) jeńcy wojenni i zakładnicy — pozostający pod nadzorem wojskowym".
- 2) Art. 3 otrzymuje brzmienie następujące:
„Właściwości sądów wojskowych podlegają również:
- a) osoby, nie czyniące zadość powołaniu lub publicznemu wezwaniu do służby wojskowej, za przestępstwa, przewidziane w art. 45, 46, 47 kodeksu karnego wojskowego;
- b) osoby stanu urlopowanych oraz wojskowi w stanie spoczynku — za przestępstwa, przewidziane w rozdziale VIII kodeksu karnego wojskowego, w warunkach, określonych w art. 71 tegoż kodeksu, oraz za przestępstwa, przewidziane w art. 73, 75 — 78 kodeksu karnego wojskowego, w warunkach, określonych w art. 80 tegoż kodeksu;
- c) osoby, pełniące czynności wartownicze, w warunkach, określonych w art. 105 kodeksu karnego wojskowego, za przestępstwa, przewidziane w art. 81, 82 i 92 tegoż kodeksu;
- d) jeńcy wojenni za przestępstwa, przewidziane w art. 106 i 107 kodeksu karnego wojskowego;
- e) osoby, które na zasadzie stosunku publicznego - prawnego lub umownego pełnią służbę w poszczególnych działach administracji wojskowej — za popełnione w czasie trwania tego stosunku przestępstwa, określone w art. 100 lub 104 kodeksu karnego, oraz przestępstwa, przewidziane w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 160);
- f) osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwach przemysłowych publicznych i prywatnych, za przestępstwa, określone w art. 100, 104 lub 105 kodeksu karnego, oraz za przestępstwa, przewidziane w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 160) — popełnione

w czasie oraz w związku z wykonywaniem umowy lub zlecenia co do dostawy przedmiotów zaopatrzenia wojska;

- g) inne osoby, na podstawie szczególnych przepisów ustawowych, za przestępstwa, określone w tych przepisach".

3) Art. 12 otrzymuje brzmienie następujące:
„Rozpoznaniu wojskowych sądów rejonowych ulegają sprawy szeregowców i podoficerów:

- a) o występki wojskowe, zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych, albo zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do lat trzech, o ile ze względu na okoliczności czynu nie należy oczekiwać surowszej kary, niż kary pozbawienia wolności do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych;
- b) o występki pospolite, zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi, albo zagrożone karą surowszą, o ile ze względu na okoliczności czynu nie należy oczekiwać surowszej kary, niż kary pozbawienia wolności do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi;
- c) o wykroczenia.

Sprawy, wymienione pod lit. a) i b), w przypadkach, gdy występki zagrożony jest karą pozbawienia wolności powyżej jednego roku, mogą być przekazywane wojskowemu sądowi rejonowemu wyłącznie przez prokuratora przy wojskowym sądzie okręgowym, za zgodą właściwego dowódcy dla tegoż sądu".

4) Art. 59 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postępowaniu doraźnemu w sądach wojskowych poddać można przestępstwa wojskowe, przewidziane w art. 34 — 37, 39 — 41, 46 — 48, 51, 55, 60, 64, 70 (o ile dopuszczono się wobec warty wojskowej przestępstwa określonego w art. 55), 101 kodeksu karnego wojskowego, a popełnione po ogłoszeniu zarządzenia o poddaniu ich postępowaniu doraźnemu".

5) Ustęp 1 art. 60 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postępowaniu doraźnemu w sądach wojskowych poddać można ponadto:

- a) przestępstwa, które w myśl obowiązujących przepisów ustawowych mogą być poddane postępowaniu doraźnemu w sądach powszechnych;
- b) przestępstwa wymienione w art. 4 i 75 niniejszego rozporządzenia — popełnione po ogłoszeniu zarządzenia o poddaniu ich postępowaniu doraźnemu".

6) Po art. 60 dodaje się art. 60-a w brzmieniu następującem:

„Postępowanie doraźne w sądach wojskowych za przestępstwa, wymienione w art. 59 i 60, a popełnione po poprzednim ogłoszeniu zarządzenia o wprowadzeniu sądów doraźnych, może być stosowane do wszystkich osób, które za odnośne prze-

stępstwa podlegają sądownictwu wojskowemu lub zostały temu sądownictwu poddane.

Postępowaniu doraźnemu podlegają także podżegacze i pomocnicy przestępstwa, tak dokonanego, jak i usiłowanego.

Wymiar kary następuje wyłącznie wedle przepisów ustawy wojskowego postępowania karnego".

Art. 19. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościchi*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Sew. Ludkiewicz

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

Kierownik Ministerstwa Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Poczty i Telegrafów: *Boerner*
